

Зад начумерения хоризонт изкачаха сиви мъгли, лежаха цели дни по върховете и гледаха с тежки мисли полето“ (II, 52). Трети изразяват ситуации: „Старото селско училище, клекнало под тежестта на своята бизнадеждност, едвам дими из счупения си кумин (II, 10). Четвърти движения: „Нощта напредна и унеси в дълбоки сжнща всичко наоколо“ (I, 8). — „Над полето, сякаш е кръст в ржка, прехвържна надеждата, по нея радостта“ (I, 190). — „Теглото по хората ходи . . . Доброто и злото заедно вжрвят“ (I, 25). И т. н. Мисжлта на автора тук е конкретизирана (думите клжцват отровно; младите се почернят и живота се трови; спомените душат; сенките, селото спят и пр.), одухотворена е, и то до такава степен, щото бихме могли да вземем метафората за олицетворение. Но има случаи, дето вече строго определеното олицетворение стоикаго самостояйна фигура и различието между некои метафори изпжква очевийно.

Олицетворението собствено е едно от най-ценните украшения на Елин-Пелиновия стил. По-силно от метафората, с която е твърде близко, то придава на фразата и пжргавина. Конкретизацията на мисжлта, сжздаването на нагледи, в което именно се сжджржа психологическата основа на всяка фигура, се постига най-добре чрез нея. В това отношение Елин-Пелин е попаднал на сполучливи случаи: „Под моста играеше като момиче реката, пжргави и бистра, бжрбукаше, плискаше по камжните, току що разбудена от утрото, бжрзаше надолу и викаше сбогом, сбогом, сбогом“ (Изкушение, I, 49). — „Тиха нощ галено прегжрна всичко. Ог небето хиляди звездици, като ангелски очици, устремиха взор на долу и с любов загледаха греховната земя. Пжлнолика месичинка изплава зад ридове, засме се сладко и, като спре за миг, разгледа, па спокойно тржгна сред звездите, като млад овчар сред вакло стадо (Кумови гости, I, 34).

Като реката и месечината в цитираните откжслеци олицетворени са и някои годишни времена, някои предмети и понятия. Пролетта е хубава мома, чието сжрдце усилено бие. (Пролетна измама, I); есента се движи шумливо из гората с боси нозе и сухите сжчки „слабо трещят“ от стжпките ѝ (На брездата I); денят се вслушва мжлчаливо и сжс спрян джх в песента и вжздишките на реката (Мечтатели, II); нощта, след слжнчевия залез, таинствено и с вжзторжено дихане дебне (Спасова могила, II).

* * *

От стилистичните похвати, с които Елин-Пелин си служи при художественото изобразяване, най-силно впечатление